

ROZSUDEK SOUDU (pátého senátu)

30. března 2006 *

Ve věci T-367/03,

Yedaş Tarim ve Otomotiv Sanayi ve Ticaret AŞ, se sídlem v Ümraniye, Istanbul (Turecko), zastoupená R. Sinnerem, advokátem, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Radě Evropské unie, zastoupené M. Bishopem a D. Canga Fanem, jako zmocněnci,

a

Komisi Evropských společenství, zastoupené G. Boudot a X. Lewisem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaným,

* Jednací jazyk: angličtina.

jejímž předmětem je žaloba na náhradu škody, která údajně vznikla použitím řízení celní unie zřízené Dohodou zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem a jejími dodatkovými protokoly, jakož i rozhodnutím Rady přidružení ES-Turecko č. 1/95 ze dne 22. prosince 1995 o zavedení konečné etapy celní unie (Úř. věst. L 35, s. 1),

SOUD PRVNÍHO STUPNĚ
EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ (pátý senát),

ve složení M. Vilaras, předseda, F. Dehousse a D. Šváby, soudci,
vedoucí soudní kanceláře: J. Plingers, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 8. září 2005,

vydává tento

Rozsudek

Právní a skutkový rámec

- ¹ Dohoda zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem (dále jen „Ankarská dohoda“) byla podepsána v Ankaře dne 12. září 1963 Tureckou republikou na straně jedné a Společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé. Dne 23. prosince 1963 přijala Rada rozhodnutí 64/732/EHS o uzavření Ankarské dohody (Úř. věst. 1964, 217, s. 3685; Zvl. vyd. 11/11, s. 10).

2 Článek 2 odst. 1 této dohody stanoví:

„Cílem dohody je podpořit trvalí a vyvážené posilování obchodních a hospodářských vztahů mezi smluvními stranami při plném zohlednění nezbytnosti zajistit rychlejší hospodářský rozvoj Turecka a zvýšení úrovně zaměstnanosti a životních podmínek tureckého lidu.“ *(neoficiální překlad)*

3 Podle čl. 2 odst. 3 Ankarské dohody:

„Přidružení obsahuje:

a) přípravnou etapu;

b) přechodnou etapu;

c) konečnou etapu.“ *(neoficiální překlad)*

4 Článek 3 odst. 1 uvedené dohody stanoví:

„V průběhu přípravné etapy Turecko posílí s pomocí Společenství své hospodářství, aby mohlo převzít povinnosti, které pro ně vyplynou v průběhu přechodné a konečné etapy.

Podmínky použití týkající se této přípravné etapy a zejména podpora Společenství jsou vymezeny v přechodném protokolu a ve finančním protokolu, jež jsou k dohodě připojeny.“ *(neoficiální překlad)*

5 Článek 5 Ankarské dohody upřesňuje:

„Konečná etapa je založena na celní unii a předpokládá posílení koordinace hospodářských politik smluvních stran.“ *(neoficiální překlad)*

6 Článek 6 téže dohody stanoví:

„Za účelem zajištění použití a postupného rozvoje režimu přidružení zřizují smluvní strany Radu přidružení, která jedná v mezích pravomocí, které jí jsou Dohodou svěřeny.“ *(neoficiální překlad)*

7 Konečně podle článku 30 Ankarské dohody:

„Protokoly, na jejichž připojení k Dohodě se smluvní strany shodly, jsou její nedílnou součástí.“ *(neoficiální překlad)*

8 K Ankarské dohodě je zejména připojen protokol č. 2 nazvaný „Finanční protokol“, jehož předmětem je stanovení finančních mechanismů na podporu rychlého rozvoje tureckého hospodářství.

- 9 Dne 23. listopadu 1970 byl podepsán dodatkový protokol (dále jen „dodatkový protokol z roku 1970“) a druhý finanční protokol (Úř. věst. 1972, L 293, s. 4), jež byly připojeny k Ankarské dohodě. Tyto protokoly vstoupily v platnost dne 1. ledna 1973. Třetí finanční protokol byl podepsán dne 12. května 1977 (Úř. věst. 1979, L 67, s. 14).
- 10 Dne 22. prosince 1995 přijala Rada přidružení ES-Turecko rozhodnutí č. 1/95 o zavedení konečné etapy celní unie (Úř. věst. 1996, L 35, s. 1). Toto rozhodnutí v zásadě zavádí celní unii mezi Společenstvím a Tureckem pro zboží s výjimkou zemědělských produktů. Stanoví zrušení cel a poplatků s rovnocenným účinkem, jakož i zrušení množstevních omezení a opatření s rovnocenným účinkem.
- 11 Společnost Yedaş Tarim ve Otomotiv Sanayi ve Ticaret AŞ (dále jen „Yedaş Tarim“) je právnickou osobou založenou podle tureckého práva. Její činnost spočívá v dovozu a výrobě kuličkových ložisek, jakož i v dovozu klikových skříní a řemenů jako náhradních dílů zejména pro zemědělská zařízení a automobilový průmysl.

Řízení

- 12 Návrhem došlým kanceláři Soudu dne 2. prosince 2003 podala žalobkyně projednávanou žalobu.

- 13 Samostatnými podáními došlými kanceláři Soudu dne 19. a 26. března 2004 vynesly Komise a Rada vůči projednávané žalobě námitky nepřípustnosti na základě článku 114 jednacího řádu Soudu. Žalobkyně předložila své vyjádření dne 17. května 2004. Usnesením ze dne 19. ledna 2005 Soud tyto námitky spojil s projednáním věci samé a rozhodl, že o nákladech řízení bude rozhodnuto později.
- 14 Soud (pátý senát) se podle čl. 47 odst. 1 svého jednacího řádu domníval, že druhá výměna spisů účastníků řízení není nezbytná.
- 15 Na základě zprávy soudce zpravodaje rozhodl Soud (pátý senát) zahájit ústní část řízení.
- 16 Dopisem došlým kanceláři Soudu dne 18. července 2005 žalobkyně navrhla, aby byl v případě nutnosti jmenován znalec.
- 17 Na jednání konaném dne 8. září 2005 byly vyslechnuty řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na ústní otázky Soudu. Žalované se při této příležitosti vyjádřily k návrhu na vypracování znaleckého posudku.

Návrhová žádání účastníků řízení

- 18 Žalobkyně navrhuje, aby Soud:

— uložil žalovaným povinnost nahradit jí vzniklou škodu;

— uložil žalovaným náhradu nákladů řízení.

19 Rada a Komise navrhuje, aby Soud:

— zamítl žalobu;

— uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

Argumenty účastníků řízení

20 Žalobkyně uplatňuje, že ztráty, které utrpěla, vznikly tím, jak byla celní unie zřízená rozhodnutím č. 1/95 prováděna Společenstvím. Žalobkyně mu nejprve vytýká nedostatečnou finanční podporu, která byla způsobena odporem Řecka. V tomto ohledu upřesňuje, že odpovědnost Společenství musí být považována za založenou z toho důvodu, že nestíhalo Řecko za jeho postoj. Žalobkyně dále zpochybňuje účinky dohod, které Společenství uzavřelo s třetími zeměmi. Žalobkyně dále tvrdí, že Komise nepřijala některá opatření institucionální povahy. Především byla Turecká republika vyloučena z diskusí o společných obchodních politikách, zejména v oblastech bezprostředně souvisejících s celní unií. Turecké orgány se například

nemohly účastnit zvláštního výboru zřízeného článkem 133 ES. Konečně tvrdí, že Komise zanedbala poradenství poskytnuté Turecké republice a nezabránila praktikám, které jsou v rozporu s rozvojem zdravé hospodářské soutěže v rámci celní unie.

- 21 Žalobkyně krom toho na jednání v podstatě prohlásila, že netvrdí, že škodná událost spočívá v přijetí rozhodnutí č. 1/95 nebo v přijetí jiného aktu orgánů, ale ve způsobu, jakým bylo toto rozhodnutí žalovanými prováděno. Žalobkyně mimoto upřesnila, že škodná událost spočívá v opomenutí žalovaných jednat. Soud to zaznamenal do protokolu z jednání.
- 22 Žalobkyně vyvozuje protiprávnost výše uvedeného jednání z čl. 2 odst. 1, čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce a článku 6 Ankarské dohody. Dovolává se rovněž finančního protokolu, který je k ní připojen, jakož i pozdějších dodatkových protokolů. Tyto předpisy musejí být považovány za akty sekundárního práva Společenství na základě článku 310 ES. Žalobkyně rovněž tvrdí, že Společenství nedodrželo závazek poskytnout Turecku finanční podporu ve výši 2,5 miliard eur; tento závazek byl přijat na zasedání Rady přidružení ES-Turecko, v jehož závěru bylo přijato rozhodnutí č. 1/95, a uvedený závazek byl k tomuto rozhodnutí připojen formou jednostranného prohlášení. Žalobkyně konečně tvrdí, že v rámci spolupráce mezi Evropou a Středomořím existovaly nesplněné přísliby podpory, jakož i obtíže při poskytování dotací.
- 23 Pokud jde o příčinnou souvislost mezi škodou, která žalobkyni vznikla, a pochybeními, kterých se dopustilo Společenství, žalobkyně nejprve tvrdí, že celní unie měla negativní dopad na turecké hospodářství jako celek.

- 24 Pokud jde dále konkrétněji o žalobkyni, ta se údajně v roce 1990 rozhodla investovat do výroby kuličkových ložisek, neboť tuzemská výroba byla jednak podnícena zvláštními premii a podporami, a jednak chráněna zvláštním celním sazebníkem. Žalobkyně dodává, že účast Turecké republiky na celní unii se Společenstvím se v dané době neočekávala dříve než za deset let. Její výrobní jednotka zahájila svůj provoz v roce 1993. V důsledku vstupu celní unie v platnost dne 1. ledna 1996 však byly veškeré poplatky a cla, jakož i ostatní zatížení dovozu kuličkových ložisek a klikových skříní zrušeny. Turecký trh tak byl zaplaven dováženými výrobky vysoké kvality z členských států Společenství a cenově dostupnými výrobky nižší kvality ze zemí Dálného Východu. Oddělení výroby kuličkových ložisek žalobkyně tudíž v období mezi lety 1996 a 2003 vznikly ztráty. Žalobkyně mimoto tvrdí, že z důvodu zrušení cel dne 1. ledna 1996 měla celní unie negativní dopad na činnosti dovozu jejího obchodního oddělení, neboť její prodej dováženého zboží se snížil z důvodu intenzivnější hospodářské soutěže.
- 25 Žalobkyně, opírající se o účetní a finanční zprávu, ve své žalobě uplatňuje, že jí vznikla škoda oceněná na 1 200 000 eur. Žalobkyně ve svém vyjádření v odpověď na námitky nepřijatelnosti vznesené žalovanými nicméně navrhuje, aby bylo žalovaným uloženo zaplatit jí částku 4 578 518 eur.
- 26 Žalované zaprvé vznášejí tři námitky nepřijatelnosti. Tvrdí, že se žalobkyně domáhá náhrady údajné škody způsobené rozhodnutím č. 1/95, které není ani aktem Komise, ani aktem Rady, takže žaloba na náhradu škody se o toto rozhodnutí nemůže opírat. Žalované rovněž tvrdí, že návrh žalobkyně je podle článku 46 statutu Soudního dvora promlčen. Konečně uplatňují, že žaloba je nepřesná a nesplňuje podmínky čl. 44 odst. 1 jednacího řádu.

- 27 Pokud jde zadruhé o věc samou, žalované popírají, že by postoj Společenství mohl způsobit škodu tvrzenou žalobkyní. Rada především odmítá tvrzení týkající se údajné nedostatečné finanční podpory poskytnuté Turecku. Komise podotýká, že skutečnost, že se Turecko nepodílelo na snížení nebo zrušení cel na zboží dovážené ze třetích zemí, neporušuje žádné z ustanovení uvedených žalobkyní. V každém případě si žádný hospodářský subjekt nemůže při rušení celních a necelních překážek nárokovat vlastnické právo na podíl na trhu, který byl dříve těmito překážkami chráněn. Takový podíl na trhu totiž představuje pouze přechodnou hospodářskou pozici vystavenou rizikům změny okolností. Žalované se rovněž domnívají, že žaloba neobsahuje žádnou informaci, která by dokládala existenci příčinné souvislosti mezi tvrzeným protiprávním jednáním a škodou. Závěrem popírají existenci škody.

Závěry Soudu

Úvodní poznámky

- 28 Z prohlášení žalobkyně na jednání (viz bod 21 výše) vyplývá, že není namístě brát v úvahu argumenty, které ve svých písemnostech vznesla ohledně údajné protiprávnosti rozhodnutí č. 1/95 nebo aktu Komise či Rady.
- 29 Není tudíž namístě zkoumat ani námitku nepřipustnosti vznesenou žalovanými z důvodu povahy tohoto rozhodnutí.

- 30 Krom toho přísluší Soudu, aby posoudil, zda řádný výkon spravedlnosti odůvodňuje zamítnutí žaloby ve věci samé, aniž by rozhodl o námitkách nepřijatelnosti vznesených žalobami (rozsudek Soudního dvora ze dne 26. února 2002, Rada v. Boehringer, C-23/00 P, Recueil, s. I-1873, bod 52). Za okolností věci se Soud domnívá, že není namístě rozhodnout o námitce nepřijatelnosti vycházející z promlčení žaloby.
- 31 Konečně je třeba připomenout, že podle článku 21 statutu Soudního dvora, který je použitelný pro Soud na základě čl. 53 prvního pododstavce téhož statutu, a čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Soudu, musí všechny žaloby obsahovat předmět sporu a stručný popis dovolávaných žalobních důvodů. Toto sdělení musí být dostatečně jasné a přesné, aby umožnilo žalované připravit si svoji obranu a Soudu rozhodnout o žalobě, případně, bez dalších informací na její podporu. Za účelem zajištění právní jistoty a řádného výkonu spravedlnosti je třeba pro to, aby byla žaloba přípustná, aby hlavní skutkové a právní okolnosti, na kterých je založena, vyplývaly, přinejmenším stručně, ale uceleně a srozumitelně, z textu samotné žaloby (viz rozsudek Soudu ze dne 6. května 1997, Guérin automobiles v. Komise, T-195/95, Recueil, s. II-679, bod 20, a uvedená judikatura).
- 32 Aby byly tyto požadavky splněny, musí žaloba směřující k náhradě škod údajně způsobených orgánem Společenství obsahovat prvky, které umožní určit jednání, které žalobce orgánu vytýká, důvody, proč se domnívá, že existuje příčinná souvislost mezi jednáním a škodou, o níž tvrdí, že ji utrpěl, jakož i povahu a rozsah této škody (viz rozsudek Soudu ze dne 3. února 2005, Chiquita Brands a další v. Komise, T-19/01, Sb. rozh. s. II-315, bod 65, a uvedená judikatura).
- 33 Z výše uvedených bodů 22 a následujících nicméně vyplývá, že četnost argumentů, kterých se žalobkyně dovolává ve svých procesních písemnostech, a způsob, jakým jsou tyto argumenty podány, brání tomu, aby žaloba byla považována za nepřijatelnou v plném rozsahu.

K podmínkám zakládajícím odpovědnost

- 34 Z ustálené judikatury vyplývá, že vznik mimosmluvní odpovědnosti Společenství ve smyslu čl. 288 druhého pododstavce ES je vázán na splnění souboru podmínek, a sice protiprávnosti jednání vytýkaného orgánům, skutečné existence škody a existence příčinné souvislosti mezi tvrzeným jednáním a uplatňovanou škodou (rozsudek Soudního dvora ze dne 29. září 1982, *Oleifici Mediterranei v. EHS*, 26/81, Recueil, s. 3057, bod 16; rozsudky Soudu ze dne 11. července 1996, *International Procurement Services v. Komise*, T-175/94, Recueil, s. II-729, bod 44, a ze dne 16. března 2005, *EnBW Kernkraft v. Komise*, T-283/02, Sb. rozh. s. II-913, bod 84).

— K údajné protiprávnosti jednání žalovaných

- 35 Pokud jde o první z výše uvedených podmínek, musí být podle ustálené judikatury prokázáno dostatečně závažné porušení právní normy přiznávající práva jednotlivcům (rozsudky Soudního dvora ze dne 5. března 1996, *Brasserie du Pêcheur a Factortame*, C-46/93 a C-48/93, Recueil, s. I-1029, bod 51; ze dne 4. července 2000, *Bergaderm a Goupil v. Komise*, C-352/98 P, Recueil, s. I-5291, bod 42; ze dne 10. prosince 2002, *Komise v. Camar a Tico*, C-312/00 P, Recueil, s. I-11355, bod 53, a ze dne 10. července 2003, *Komise v. Fresh Marine*, C-472/00 P, Recueil, s. I-7541, bod 25; rozsudek *EnBW Kernkraft v. Komise*, bod 34 výše, bod 87).
- 36 V projednávaném případě *Yedaş Tarim* tvrdí, že nedostatečná finanční podpora poskytnutá Společenstvím a opomenutí z jeho strany porušují zaprvé čl. 2 odst. 1, čl. 3 odst. 1 první pododstavec a článek 6 Ankarské dohody, zadruhé finanční protokoly, zatřetí dodatkový protokol z roku 1970, začtvrté závazek Společenství přijatý při přijetí rozhodnutí č. 1/95 zaplatit Turecku částku 2,5 miliard eur a zapáté další přísliby podpor v rámci spolupráce mezi Evropou a Středomořím.

37 Je namístě konstatovat, že Ankarská dohoda a výše uvedené protokoly jsou mezinárodními dohodami uzavřenými Společenstvím a členskými státy s třetími státy.

38 Podle čl. 300 odst. 7 ES jsou takové dohody závazné pro orgány Společenství i pro členské státy. Jejich ustanovení jsou tedy nedílnou součástí právního řádu Společenství od jejich vstupu v platnost (rozsudky Soudního dvora ze dne 30. dubna 1974, Haegeman, 181/73, Recueil, s. 449, bod 5, a ze dne 30. září 1987, Demirel, 12/86, Recueil, s. 3719, bod 7). Účinky těchto dohod v právním řádu Společenství však nemohou být posouzeny bez toho, aniž by byl brán v potaz mezinárodně právní původ dotčených ustanovení (rozsudek Soudního dvora ze dne 26. října 1982, Kupferberg, 104/81, Recueil, s. 3641, bod 17).

39 Za účelem rozhodnutí, zda se žalobkyně může dovolávat určitých ustanovení výše uvedených dohod za účelem prokázání protiprávnosti jednání vytýkaného orgánům, je třeba především přezkoumat, zda tato ustanovení mohou být považována za přímo použitelná. Soudní dvůr ve výše uvedeném rozsudku Demirel (bod 14) v tomto ohledu rozhodl, že ustanovení dohody uzavřené Společenstvím s třetí zemí musí být považováno za přímo použitelné, pokud s ohledem na své znění a předmět a povahu dohody obsahuje jasnou a přesnou povinnost, jejíž provedení nebo účinky nejsou podřízeny vydání žádného pozdějšího aktu.

40 Soudní dvůr dále uvedl (výše uvedený rozsudek Demirel, bod 16):

„[Ankarská] dohoda se, pokud jde o její strukturu a její obsah, vyznačuje tím, že obecně vyjmenovává cíle přidružení a stanoví hlavní zásady pro uskutečnění těchto cílů, aniž by sama stanovila přesná pravidla pro jejich dosažení. Pouze pro některé specifické otázky stanoví připojené protokoly nahrazené dodatkovým protokolem podrobná pravidla.“

- 41 Ankarská dohoda tedy s ohledem na svou povahu a systematiku v zásadě nepatří mezi normy, ve vztahu k nimž Soud zkoumá legalitu aktů orgánů Společenství.
- 42 Konkrétně čl. 2 odst. 1 uvedené dohody obecně popisuje předmět Ankarské dohody, který spočívá v posilování obchodních a hospodářských vztahů mezi Tureckem a Společenstvím. Uvádí rovněž dvě obecné hlavní zásady, a sice trvalý a vyvážený charakter tohoto posílení a zohlednění rychlejšího vývoje tureckého hospodářství, jakož i zvýšení úrovně zaměstnanosti a životních podmínek tureckého lidu. Z toho plyne, že tento předpis má programovou povahu. Není dostatečně přesný a bezpodmínečný a co do svého provedení nebo svých účinků je nutně podřízen přijetí pozdějších aktů, což vylučuje, že by mohl bezprostředně upravovat postavení žalobkyně. Navíc nepřiznává práva jednotlivcům.
- 43 Totéž platí, pokud jde o čl. 3 odst. 1 Ankarské dohody, jehož první pododstavec obecně uvádí předmět přípravné etapy přidružení mezi Tureckem a Společenstvím. Článek 3 odst. 1 druhý pododstavec Ankarské dohody tak odkazuje na připojené protokoly za účelem vymezení podmínek pro provedení této etapy. Ta mimoto představovala pouze první ze tří etap upravených dohodou a skončila vstupem dodatkového protokolu z roku 1970 v platnost.
- 44 K témuž závěru je nutné dojít v případě článku 6 uvedené dohody, který je institucionálním ustanovením, na jehož základě byla zřízena Rada přidružení.
- 45 Žalobkyně se mimoto dovolává finančního protokolu připojeného k Ankarské dohodě, aniž by upřesnila, která ustanovení měla být porušena. Aby přitom tvrzení protiprávnosti bylo přípustné ve smyslu čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu, musí identifikovat protiprávní jednání. Tato povinnost je v projednávaném případě

posílena okolností, že přímá použitelnost se neposuzuje globálně, ale vyžaduje v každém případě přezkoumání povahy, systematiky a znění dovolávaných ustanovení (rozsudek Soudního dvora ze dne 4. prosince 1974, Van Duyn, 41/74, Recueil, s. 1337, bod 12). Z toho plyne, že jelikož argumentace žalobkyně vyvozená z výše uvedeného finančního protokolu přesně neuvádí ustanovení, jež mělo být porušeno, není přípustná. Yedaş Tarim rovněž zmiňuje ostatní finanční protokoly. Avšak i kdyby se odvolávala na finanční protokoly ze dne 23. listopadu 1970 a ze dne 12. května 1977, je třeba učinit týž závěr, pokud jde o tyto protokoly. Žalobkyně na jednání v každém případě prohlásila, že žádný její investiční záměr předložený v rámci dotčených protokolů nebyl zamítnut, což Soud zaznamenal do protokolu z jednání.

⁴⁶ Žalobkyně se dále domnívá, že Společenství porušilo jednostranné prohlášení, jímž se při přijímání rozhodnutí č. 1/95 zavázalo poskytnout Turecku finanční podporu ve výši 2,5 miliard eur. Takové prohlášení však není uvedeno mezi prohlášeními Společenství připojenými k rozhodnutí č. 1/95. Za těchto podmínek není tvrzení Yedaş Tarim dostatečně přesné, aby bylo přípustné ve smyslu čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu. Žalobkyně navíc neprokazuje, že toto prohlášení bylo právně závazné. Krom toho podle samotného znění žaloby měla být dotčená podpora poskytnuta tureckému státu, takže toto prohlášení nepřiznávalo práva jednotlivcům.

⁴⁷ Žalobkyně rovněž uvádí nedodržení příslibů podpory v rámci zvláštního akčního programu, makroekonomické pomoci a Fondu pro správní spolupráci. Její tvrzení však nejsou dostatečně přesná, aby bylo možné zaprvé s jistotou identifikovat vytýkané jednání a zadruhé posoudit jeho případnou protiprávní povahu. Žalobkyně v každém případě nedokládá, jak by jednotlivci mohli získat z těchto příslibů práva.

48 Žalobkyně konečně zmiňuje obtíže a problémy, které vyvstaly v rámci spolupráce mezi Evropou a Středomořím. Žalobkyně je však nedokládá a neuvádí, jak prokazují protiprávní jednání žalovaných.

49 Yedaş Tarim konečně svou žalobu opírá rovněž o dodatkový protokol z roku 1970 a konkrétněji o okolnost, že předpokládá „reciproční a vyvážené povinnosti“ mezi stranami. Tento požadavek je však uveden pouze v preambuli uvedeného protokolu a nemá tedy vlastní právní význam. Tento požadavek nicméně v zásadě vyplývá z čl. 2 odst. 1 Ankarské dohody. Na programový charakter a tedy nemožnost přímé použitelnosti tohoto ustanovení však již bylo poukázáno výše v bodě 42.

50 Bez ohledu na předcházející úvahy se Soud domnívá, že Společenství nelze klást za vinu údajnou nedostatečnou finanční podporu poskytnutou Turecku, pokud byla podle žalobkyně tato nedostatečnost způsobena odporem jednoho členského státu.

51 Pokud jde o výtku žalobkyně, podle níž Společenství nestíhalo tento členský stát za jeho postoj, je třeba připomenout, že i kdyby bylo možné nahlížet na tento postoj tak, že zakládá nesplnění povinností vyplývajících ze Smlouvy tímto členským státem, Komise nebyla povinna zahájit řízení o nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES. Nezahájení takového řízení Komisí tudíž v každém případě není protiprávní, takže nemůže založit mimosmluvní odpovědnost Společenství (viz usnesení Soudu ze dne 14. ledna 2004, Makedoniko Metro a Michaniki AE v. Komise, T-202/02, Recueil, s. II-181, bod 43, a uvedená judikatura).

52 Žalobkyně dále tvrdí, že jí vznikla škoda v důsledku dohod, které Společenství uzavřelo s třetími zeměmi. Vzhledem k tomu, že jednak na jednání upřesnila (viz bod 21 výše), že nezpochybňuje oficiální akty Společenství, a jednak nadále nesouhlasí s těmito dohodami, je namístě se domnívat, že buď zaujala rozporuplné stanovisko, o němž Soud nemůže rozhodnout, nebo že vytýká Společenství, že při uzavírání těchto dohod dostatečně nezohlednilo zájmy tureckého státu. Pokud jde o posledně uvedenou domněnku, Soud má za to, že žaloba není přesná, a konstatuje, že neuvádí nedostatky ze strany Společenství, které by se konkrétně dotkly jejích činností. Aby přitom byly splněny požadavky čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu, jak je vykládán judikaturou uvedenou výše v bodě 32, musí žaloba směřující k náhradě škody způsobené orgánem Společenství obsahovat údaje, které umožňují identifikovat jednání, které žalobce dotyčnému orgánu vytýká. Z toho plyne, že projednáváná část žalobního důvodu je nepřijatelná.

53 Stejnou nesoudržností či nepřesností je postižen argument zopakovaný na jednání, že Turecko bylo vyloučeno z diskusí o společných obchodních politikách, zejména v oblastech bezprostředně souvisejících s celní unií. Pouze kritika, že Turecko nebylo přijato do zvláštního výboru zřízeného článkem 133 ES, je dostatečně jasně formulována, aby mohla být přípustná. Za předpokladu, že by tato kritika měla být vykládána jako výtky, že Turecko nebylo přizváno k účasti na tomto výboru, je třeba podotknout, že taková účast Turecka na tomto výboru neodpovídá právu ve prospěch žalobkyně.

54 Žalobkyně konečně tvrdí, že Komise nesplnila svou úlohu poskytnout Turecku poradenství a dohlížet na způsob, jakým je prováděna celní unie, aby zabránila jakýmkoli praktikám, které jsou na překážku rozvoji zdravé hospodářské soutěže. Tato část žalobního důvodu je však rovněž příliš nepřesná, než aby se o něj mohla opírat žaloba na náhradu škody. Žalobkyně jí pouze uvádí řadu chování Společenství v různých hospodářských odvětvích, ale její výklad se neopírá o žádnou přesnou okolnost mající vztah k její činnosti.

- 55 Pokud jde stále o podmínku týkající se protiprávnosti vytýkaného jednání, Soud konečně připomíná, že v případě značně omezeného nebo dokonce žádného prostoru pro uvážení je požadavek, aby porušení právní normy bylo dostatečně závažné, splněn pouze v případě, že dotčený orgán Společenství zjevně a závažně překročil meze své posuzovací pravomoci (rozsudek Komise v. Camar a Tico, bod 35 výše, bod 54; rozsudky Soudu ze dne 12. července 2001, Comafrica a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise, T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 a T-225/99, Recueil, s. II-1975, bod 134, a EnBW Kernkraft v. Komise, bod 34 výše, bod 87).
- 56 V projednávaném případě přitom žalobkyně neprokázala, že by Společenství překročilo meze své rozsáhlé posuzovací pravomoci, jíž disponuje při poskytování finančních podpor. Tento důkaz je podán o to méně, že samotná Yedaş Tarim připustila, že Společenství přidělilo Turecku různé podpory a že Rada zmínila existenci řady finančních nástrojů v jeho prospěch. Krom toho není prokázáno, že by Společenství překročilo uvedené meze při uzavírání dohod s třetími státy, když neumožnilo Turecku podílet se na vymezení politik, nebo při posouzení toho, co vyžaduje celní unie a rozvoj hospodářské soutěže.

— K příčinné souvislosti

- 57 Pokud jde o třetí podmínku uvedenou výše v bodě 34, z judikatury vyplývá, že založení mimosmluvní odpovědnosti Společenství předpokládá, že osoba, jež se domáhá náhrady škody, prokáže především existenci přímé příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním a dovolávanou škodou (rozsudky Brasserie du Pêcheur a Factortame, bod 35 výše, bod 51; Bergaderm a Goupil v. Komise, bod 35 výše, body 41 a 42, a Komise v. Camar a Tico, bod 35 výše, bod 53). Prokázat takovou přímou souvislost ostatně přísluší žalobkyni (rozsudky Soudu ze dne 18. září 1995, Blackspur a další v. Rada a Komise, T-168/94, Recueil, s. II-2627, bod 40, a ze dne 17. prosince 2003, DLD Trading v. Rada, T-146/01, Recueil, s. II-6005, bod 73).

- 58 V projednávaném případě nemůže být údajná makroekonomická nerovnováha vyplývající z nedostatečné finanční podpory poskytnuté tureckému státu v kontextu celní unie důkazem takovéto přímé příčinné souvislosti mezi touto nedostatečností a individuální situací žalobkyně. Žalobkyně rovněž neprokazuje přímou příčinnou souvislost jednak mezi tvrzenými ztrátami a jednak opomenutím Společenství přizvat Turecko k diskusím o opatřeních, která je třeba přijmout v oblastech majících vztah k celní unii, případnou neexistencí poradenství a údajnou neexistencí jeho dohledu nad hospodářskou soutěží. Rovněž vysvětlení, které žalobkyně věnuje sektoru ručně vyráběných koberců, vývozu televizorů, zemědělskému sektoru a sektoru produkce fíků, ořechů a pistácií, jakož i textilnímu a oděvnímu sektoru, zjevně nemají přímý vztah k jejímu předmětu podnikání (viz bod 11 výše).
- 59 Skutečnost, že vstup celní unie v platnost se zhruba časově kryje s poklesem zisků žalobkyně, nestačí k prokázání přímé vazby mezi vytýkanými skutečnostmi a tvrzenou škodou. Mohly se totiž objevit další rozhodující faktory, jako struktura tureckého trhu, přizpůsobení se soutěžitelů Yedaş Tarim na jednotlivých dotyčných trzích, kolísání vnitrostátní měny a uzavření dalších obchodních dohod Tureckem.
- 60 Žalobkyně krom toho tvrdí, že obtíže její jednotky na výrobu kuličkových ložisek byly v tomto ohledu natolik závažné, že pouze výsledky její jednotky zabývající se dovozem kuličkových ložisek, klikových skříní a řemenů ji uchránily před ukončením činnosti. Žalobkyně přitom uvádí, že zahájila výrobu kuličkových ložisek v roce 1993, přičemž vycházela ze zachování ochrany celních překážek a veřejných podpor, ačkoli vytvoření celní unie bylo upraveno od 12. září 1963, data podpisu Ankarské dohody. Navíc byl v dodatkovém protokolu z roku 1970 vypracován kalendář akcí, které bylo nutné podniknout v průběhu přechodné etapy trvající 22 let, jež měly předcházet vstupu celní unie v platnost. Přes průtahy, které při přechodu k této poslední etapě vyvstaly, potíže výrobní jednotky žalobkyně tedy

vyplývají z rizika, na které přistoupila, když počítala se zachováním situace, o jejíž další vývoj samo Turecko usilovalo. Žalobkyně tak byla sama původcem své škody a přerušila tak příčinnou souvislost mezi protiprávním jednáním a uvedenou škodou.

- ⁶¹ Z výše uvedeného vyplývá, že v projednávaném případě neexistuje příčinná souvislost mezi vytýkaným jednáním a dovolávanou škodou.

Závěry

- ⁶² Pokud jedna z podmínek mimosmluvní odpovědnosti Společenství vyjmenovaných v bodě 34 výše není splněna, musí být podle judikatury žaloba zamítnuta v plném rozsahu, aniž by bylo nutné zkoumat ostatní podmínky uvedené odpovědnosti (rozsudek Soudního dvora ze dne 15. září 1994, KYDEP v. Rada a Komise, C-146/91, Recueil, s. I-4199, bod 81; rozsudky Soudu ze dne 20. února 2002, Förde-Reederei v. Rada a Komise, T-170/00, Recueil, s. II-515, bod 37; ze dne 19. března 2003, Innova Privat-Akademie v. Komise, T-273/01, Recueil, s. II-1093, bod 23, a EnBW Kernkraft v. Komise, bod 34 výše, bod 85). V projednávaném případě je přitom prokázáno, že žaloba nesplňuje dvě z výše uvedených podmínek.
- ⁶³ Z toho plyne, že projednávaná žaloba musí být zamítnuta, aniž by bylo třeba rozhodnout o námitce nepřipustnosti vyvozené žalovanými z článku 46 statutu Soudního dvora či nařídit provádění důkazů požadované žalobkyní.

K nákladům řízení

- ⁶⁴ Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že žalované požadovaly náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměla ve věci úspěch, je namístej poslední uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

SOUK (pátý senát)

rozhodl takto:

- 1) Žaloba se zamítá.**

- 2) Žalobkyni se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Vilaras

Dehousse

Šváby

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 30. března 2006.

Vedoucí soudní kanceláře

Předseda

E. Coulon

M. Vilaras